

Po pošti prejemam:

za

celo leto naprej 26 K — h

pol leta " 13 " — "

četrt " 6 " 50 "

mesec " 2 " 20 "

V upravnštvu prejemam:

za

celo leto naprej 20 K — h

pol leta " 10 " — "

četrt " 5 " — "

mesec " 1 " 70 "

Za pošiljanje na dom

20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 145.

V Ljubljani, v sredo 27. junija 1900.

Letnik XXVIII.

Poroka nadvojvode Fran Ferdinanda.

Prestolonaslednik, nadvojvoda Fran Ferdinand se poroči z grofico Sofijo Chotek. Nevesta pohaja iz edne najstarejših čeških plemenitih družin. Grofica Sofija Chotek se je rodila 1. sušca 1868 v Stuttgartu. Njen stari oče je bil ces. namestnik na Češkem, ki si je za Metternichove dobe pridobil velikih zaslug v povzdigo poljedelstva, obrtništva in industrije na Češkem. Oče njen, grof Bohuslav Chotek, je bil v času Hohenwartovega ministerstva ces. namestnik na Češkem, pozneje poslanik v Bruslju in Draždanih. Oče in mati, rojena grofica Kinsky, sta že umrla.

Nadvojvoda Fran Ferdinand je starši sin cesarjevega brata, pokojnega nadvojvode Karola Ludovika, iz prvega zakona z nadvojvodinjo Marijo Anunciato, hčerjo Ferdinanda II., kralja obeh Sicilij. Nadvojvoda se je rodil 18. dec. 1863 v Gradcu. Po smrti cesarjevega Rudolfa se je cesarjev starejši brat, nadvojvoda Karol Ludovik, odpovedal pravici do prestolonasledstva, in tako je cesarjev pravi naslednik sedanji ženin nadvojvoda Fran Ferdinand.

Ker pa nevesta, grofica Sofija Chotek, ni iz vladajoče hiše, so bile zaradi morganatičnega zakona celo leto neke težave. Konečno je cesar dal dovoljenje za zakon. Jutri nadvojvoda Fran Ferdinand vprico cesarja, ministrov in najvišjih dvornikov slovesno priseže, da mogoči otroci iz zakona nimajo nobene pravice do prestola. Nadvojvoda pa se zase ne odpove nobeni pravici. Prestol po nadvojvodi Fran Ferdinandu torej podedujejo brat nadvojvoda Oton in njegovi dediči.

Po nemškem zasebnem kaežjem redu, ki je podlaga pravnim določbam v habsburški vladarski hiši, otroci iz morganatičnega zakona nimajo pravice do prestola. Na Ogerskem, kjer zakon ne pozna te določbe, bi otroci bili pravni nasledniki na prestolu, ko

bi pragmatična sankcija ne določevala, da morajo vse krone biti združene v eni osebi. Na Ogerskem more torej podedovati isti, ki v Avstriji. Ker pa se nadvojvoda še s prisego zaveže, da njegovi soprogi ne pripada ni dostojanstvo ni naslov cesarice in da otroci nimajo pravice do prestolonasledstva, zato odpade vsako posredovanje zakonodajnih faktorjev.

Ta morganatični zakon ni prvi slučaj v habsburški hiši. Dne 2. sept. 1823 se je sedmi sin cesarja Leopolda II., nadvojvoda Ivan, morganatično poročil z Ano Flohl, hčerjo poštarja v Aussee, ki je bil rodom Slovenec iz Slovenskih Goric. Nadvojvoda Henrik, brat nadvojvode Rainerja in Ernesta, se je poročil s pevko Leopoldino Hofmann.

Avstrijski narodi morejo le želiti srečo in blagoslov božji cesarskemu princu, ki boče svoj čas gospodar širne države.

Obrtno nadzorstvo v l. 1899.

O avstrijskem obrtnem nadzorstvu v minulemu letu piše »Köln. Volkszeitung« približno tako-le:

O prejšnjih poročilih avstrijskega obrtnega nadzorništva smo se mogli opetovano pohvalno izraziti. Letos tega ne moremo storiti. Obrtno nadzorstvo v Avstriji postaja vedno bolj birokratično. Nadzorevalni uradniki so tako preobloženi z akti, preiskavami in vsakovrstnimi izjavami, da se njih poglavitna delavnost razvija samo pri pisalni mizi in pri stavkinskih komisijah. Uradniki to sami občutijo, kajti v jedrmer se množe pritožbe radi preobremenjenosti. V letu 1893 je bilo uvedeno obrtno nadzorstvo, a še danes ima Avstrija le dvajset inspektoratov. Polagoma so sicer pomnožili nadzorovalne okraje, toda število nadzorovalnih uradnikov je popolno nezadostno. V ostalem se pa v poročilih obrtnih nadzornikov kaj jasno zrcali vsa mrzlot v socialno-politični zakonodaji.

V primeri s prejšnjim letom se je pomnožilo število nadzorstev le za 247 in ono

nadzorovanih obratov le za 334. Skupno se je nadzorovalo 11.388 podjetij s 628.523 delavci proti 11.057 podjetjem s 561.941 delavci v letu 1898. Nasprotno se je pa zelo pomnožilo število izjav, komisijah obratov ter občevanje z oblastvi. Obrtno nadzorstvo je moglo pregledati komaj 36. del podjetij in se je zopet pečalo pred vsem z velikimi podjetji, ki imajo v majhnih prostorih veliko, lahko pregledno število delavcev, med tem ko se je moglo še manj nego prej posvetiti mnogo tisočem maloobrtnih podjetij.

Pri tem se pa kaže izredno nazadovanje v občevanju z delavci, ki so prej pogostejše iskali sveta pri obrtnem nadzorniku ali mu prijavljali pritožbe. Število teh slučajev se je zmanjšalo od 8040 v letu 1898 na 6508 v minulemu letu. Poročilo utemeljuje to pomenljivo in čudno prikazen s tem, da prijavljajo delavci svoje pritožbe v mnogih slučajih sedaj naravnost obrtnim sodiščem, kar se posebno dogaja tedaj, ako so ta bližje, kakor obrtni nadzornik.

V posamnih poročilih se slika splošni gospodarski položaj in razmerje delavcev kot ugoden. V obče, piše osrednji obrtni nadzornik v svojem splošnem poročilu, je znamenovati v mnogih ozirih napredek, ki morda ni tolik, kakor v drugih deželah, pomeni pa vendar zboljšanje v primeri s prejšnjimi leti. Pri številnih novooosnovanih ali povečanih podjetjih, in v mnogih industrijskih strokah, pred vsem v predilnicah, sladkornih tovarnah in v stavbarstvu se je pokazalo pomanjkanje delavcev. V več slučajih so se delavcem povišale plače, kar pa ni mnogo koristilo, ker so se podražila živila. V starih delavnicah in stanovanjih malega obrta kažejo se še vedno mnogi nedostatki. Delavnice pekov in klavcev meje se pogosto neposredno na greznice in hleve. Vesel napredek se kaže v Tridentu in Roveredu, kjer so se zjedinihi peki in ustanovili dobro uravnane osrednje pekarnice. V posamnih maloobrtnih podjetjih so uvedli že tudi elektriko;

samo v Libercih so postavili minulo leto 62 elektro motorjev in v mnogih moravskih mestih se je z ustanovitvijo mestnih elektrarn dobila cena gonilna moč. V večjih mestih, posebno na Dunaju, vedno občutneje pomanjkuje delavnice.

Število nezgod pri podjetjih se je zopet pomnožilo od 57.092 na 57.798, akoravno se še vedno kaže veliko zanemarjanje pri naznanilih o nezgodah. Slabo je poskrbljeno za odvrnitev nezgod. V Avstriji so se dosedaj manj brigali za varnost, nego za varovanje delavcev, akoravno tudi to ni tako razširjeno, kakor v Nemčiji. Spremembe pričakujejo od nove komisije za odvrnitev nezgod in od varnostnih predpisov, o katerih se bo posvetovala. Poldrugo leto so rabili za ustanovitev te komisije. Od sistematične skrbi za odvrnitev nezgod pričakujejo tudi obrtni nadzorniki znatnega razbremenjenja v nadzorovalni delavnosti. Kar si je moral dosedaj obrtni nadzornik s trudom priboriti od slučajja do slučajja in pogosto še le po odklonitvi številnih rekurzov, kar je moral, brez vseh izvršilnih pravic, izviti instanc polnemu, počasnemu uradovanju upravnega oblastva, to se bo sedaj izvedlo na podlagi splošno veljavnih predpisov.

V ostalem se ponavljajo stare tožbe o starih nedostatkih, tako glede vajencev, o protizakoniti uporabi otrok, mladostnih delavcev in žensk, ki se je zopet izredno pomnožila. Glede delavnega časa se poroča, da se je isti skril pri tekstilni in kovinski industriji. Tržaški nadzornik poroča, da so se v neki tovarni za olje po uvedbi osemurne delavne dobe veliko bolje izrabile delavne naprave. Podatki o gospodarskem položaju delavcev in o delavskem gibanju v splošnem oziru so zelo pomanjkljivi, in o stanju in razvoju delavskih organizacij se ravno tako malo poroča, kakor o napredujoči organizaciji podjetnikov. O tem bi bili zelo slabo poučeni, da ni avstrijska tovarniška komisija predložila obširnega letnega poročila na tretjem avstrijskem tovarniškem

LISTEK.

Slavnostni večer v Alojzijevišču.

Na god svojega zaščitnika sv. Alojzija, dne 21. t. m. so priredili gojenci tukajšnjega kn.-škof. Alojzijevišča slavnost v proslavo Gospoda Jezusa Kristusa Odrješnika ob koncu XIX. stoletja. Misel, prireditelj vsakovrstne slavnosti v čast Jezusu Odrješniku ob završetku tega veka, se je sprožila na Laškem, kjer se je osnoval v ta namen mednarodni odbor pod predsedstvom grofa Acquadernija.

Alojzniki so morda čitali, koliko krasnih slovesnosti je le-ta odbor že spravil na pozorišče po vsem katoliškem svetu — pa so sklenili tudi oni po svojih močeh proslaviti Jezusa Odrješnika ob zatonu XIX. veka. Reči moramo, da je bila prav prirščna ta njihova slavnost. Deklamacije so se vrstile s petjem ter igranjem na klavir in harmonij.

V prologu je gojenec-šestoselec z jasno besedo klical nazaj na Odrješnikovo Srce vse tiste, ki so se mu odtujili in zato izgubili srečo svojih src. — P. Pielova skl. Ob koncu stoletja se je lepo podala za prolog. — Osmoselec je na to deklamiral Q. Horatii Flacci: Carmen saeculare.

Ta Horacijev stoletniški slavospev je prištevati »peanom«, slavnostnim pesmam v

čast »Peanu«, t. j. Apolonu (Paeon, anis), Diani in drugim bogovom. Zložil ga je Horacij po ukazu Cezarjevem za stoletniško slavnost. Slavila se je taka slavnost — kakor poroča Zosim (v petem stoletju po Kr.) — prvič v Rimu l. 52. u. c. Po kraljevski dobi jo je iznova vpeljal in obhajal konzul Valerij Publicola, ki je tudi predpisal način, kako naj se praznuje. Prosili so Rimljani pri teh slavnostih bogove, da bi blagoslovljali in osrečevali rimsko državo.

Ker se slavnost ni obhajala redno vsakih sto let, je ukazal cesar Avgust, pod katerim se je tudi praznovala l. 737 u. c., bil je to peti stoletniški praznik — naj se obhaja vsakih 110 let, ali — kakor poje Horac (v. 21.) — »po preteku 11 desetletnic«. Tako je bilo baje nasvetovano v sibilskih knjigah, oziroma od petnajstotice, ki je varovala svete knjige (quindecim viri sacris faciundis). Vender je že cesar Klavdij odredil, da se praznujejo stoletniške slavnosti vsako 100. leto. Klavdijev naslednik Neron se je pa zopet oklenil odredbe Avgustove.

Slavnost je trajala tri dni in tri noči. Resnoba pa veselje naj bi bila po mnenju sibilskih knjig, oziroma njih varihov in razlagavcev, primerno združeni v teh dnevih. Zato so Rimljani o teh praznikih opravili bogovom v čast mnogo daritev in mnogo molitev. V razvedrilo in veselje pa so prepevali slavnostne pesmi in predstavljal i gro-

kaze. Skoro vsem bogovom so se priporočali in jim darovali daritve. Počastili so Jova in Junono, Apolona — Solnce in Luno, Diano (Lucino, Ilithyo) in Cerero in Parke. Zadnji dan praznika pa so v templju Palatinskega Apolona prepevali mladeniči in deklice trikrat slavnostne pesmi ali »peane«. Obklečeni so bili pevci in pevke v krasne toge, obrobene z bagrom. Nastopalo je po 9 mladeničev in po 9 deklic, ki so v slavnostnih pesmih zlasti od Apolona in Diane prosili miru in sreče državi. Peli so deloma menja-joč se, deloma v zboru vsi skupaj. Bržkone so med petjem tudi poskakovali ali plesali. — Toliko njemu, kogar bi zanimala zgodovina te pesmi. Iz te zgodovine je razvidno, da je bila primerno uvrščena v program alojzijeviške stoletniške slavnosti.

Od drugih točk so nas posebno razveselili še I. Mittererjev zbor Srce Jezusovo, Anton Foersterjev Sv. Alojzij in Laudes Hinemari.

Laudes Hinemari so slovesni pozdravi imenitnih oseb (papežev, kraljev, cesarjev, knezov, škofov i. dr.), kakor so bili običajni zlasti na cerkvenih zborih in sinodah. Ime imajo po remskem nadškofu Hinkmarju (806—882), ki je silno veliko storil za razcvit verskega življenja v nekdanjem frankovskem kraljestvu pod Karolingovci, posebej pod Ludovikom Pobožnim in Karolom Plešastim. Slišali smo aklamacije papežu, vedno izgovarjajo: Ravno večeraj.

cesarju, domačemu škofu, duhovnikom in alojzijeviškim dobrotnikom. Za vsako aklamacijo se vrsti v podobi litanij priprošnja do glavnih zaščitnikov pozdravljenega slavljenja. Po končani vsaki aklamaciji pa se razlega krasni koralni refren: Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat, ki najlepše zaznamuje poklon Gospodu Jezusu Kristusu ob koncu stoletja. In za sklep se vošči vsem pozdravljenec skupaj: Annos vitae Deus multiplicet, feliciter, feliciter, feliciter! Tempora bona habeatis multos annos! kar je toliko kot naše: Na zdravje! Na mnoga leta! — Nekaj krasnega, te »Laudes Hinemari!«

Foersterjev Sv. Alojzij je bil v programu zlasti na mestu zato, ker je hiša baš ta dan slavila god svojega patrona. Pesem Srce Jezusovo, katero je zložil Tirolec Mitterer za svoje božjemu Srcu posvečene Tirolece, pa zasluži, da se razširi tudi med našim ljudstvom. Melodija je tako priprosta, da se je lahko prav hitro privadi najbolj navadno uho, a ob enem je tako lepa, da mora prvi hip dopasti vsakemu srcu. — Le teksta bi ji želeli v slovenščini boljsega!

Te kratke črtice naj zadostujejo o lepi alojzijeviški slavnosti. Naj bi posnemali Alojzijevišče še drugi zavodi, oziroma društva ter se s podobnimi svečanostmi poklanjali Jezusu-Odrješniku ob koncu stoletja!

shodu, ki se je vršil pred nedavnim na Dunaju. Delavski odbori se tudi v Avstriji ne morejo udomačiti. Glede delavnih redov predlaga dunajski obrtni nadzornik, naj se uvedo tudi za večja trgovinska podjetja. Ob sedanjih notranje-političnih homatijah, jezikovnem prepiru, ki škoduje celo obrtnemu gibanju, in parlamentarni stagnaciji v Avstriji sedaj ni misliti na kako nadaljevanje socijalne reforme.

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. junija.

Stranskega načrt za rešitev jezikovnega vprašanja. Mej včerajšnjimi brzojavkami smo že na kratko omenili vsebino govora poslanca dr. Stranskega na volivskem shodu v Bistrici. Govornik je najprej naglašal potrebo sostave nove desnice, ki naj bi pa resneje vršila svojo nalogo, nego dosedanja večina. Neomajno naj vztraja na načelih enakopravnosti in avtonomije, kateri načeli naj ne bodeta samo na papirju. Prihodnja desnica naj ne bo zveza samo za mir, marveč tudi za vojno. Posl. Jaworskemu in dr. Ebenhochu so bile seveda takozvane državne potrebe mnogo bližje, nego lasten program desnice. V narodnostnem oziru naj bodoča desnica takole postopa: V zbornici naj desnica stavi nujen predlog takoj v prvi seji, ki naj meri na to, naj vlada predloži češkemu, moravskemu in šlezijškemu deželnemu zboru načrt glede ureditve jezikovnega zakona na podlagi popolne enakopravnosti. To bi odgovarjalo popolno avtonomistiškemu načelu desnice ter onemu glede popolne enakopravnosti. V češkem deželnem zboru bi se sporazumljenje kmalu doseglo, v moravskem in šlezkem bi pa Nemci skušali terorizovati svoje češke tovariše, a vlada ne bi smela predložiti v potrjenje načrta, s katerim bi se gočila krivica kaki narodnosti. Z oktroajiranjem jezikovnega zakona bi se pa nikdar ne dosegla zaželjena sprava. Ako bi se pa Poljaki in nemški konservativci upirali temu načrtu, pokazali bi, da nimajo smisla ne za avtonomijo, ne za enakopravnost. — Poslanec Stranskega načrt bi se moral raztegniti tudi na ostale kronovine, da bi se tudi v drugih deželah zagotovilo varstvo manjšin. A da bi se načrt povsodi ugodno izvedel, je drugo vprašanje.

Novo italijansko ministerstvo je v ponedeljek položilo prisego v kraljeve roke in se danes predstavi parlamentu. Nova vlada po daljšem prestanku tokrat ni sestavljena iz same takozvane ministerijalne večine, marveč Saracco se je moral, akoravno nerad, ozirati tudi na konstitucionalno opozicijo, obrniti se je moral tudi na levo in sestaviti nekako koalicijsko ministerstvo. Zmagala je zapoved potrebe in ne doktrina. Saracco se je razgovarjal tudi s Crispijem in Zanardellijem in posledica teh razgovorov je, da sta prevzela dva portfelja ustavoverna opozicijskega Branca in Carcano. Tudi bivši somišljenik Rudinijev Chimirri je prišel v novi kabinet, a ta se je 3. junija prelevil v vladinovec. Splošno se obsoja, da so v novem kabinetu zopet štirje senatorji: Saracco, Visconti-Venosta, Ponza di San Martino in Morin. Najboljše, pravijo, je to, da sedi v novem kabinetu Visconti-Venosta, tudi z vojnim ministrom Ponzom so zadovoljni. Gallo in Gianturco sta izkušena parlamentarca; prvi je tudi dramaturg, čegar dela se pa niso nikdar predstavljala. Rudini je štedljivec prve vrste, nasprotnik vseh (?) nepotrebnih izdatkov. Vkljub temu pa novi možje niso taki, da bi se od njih moglo pričakovati velikih idej, še manj pa velikih del. Šaljivci jih imenujejo polfigure, poletno ministerstvo. Z njimi ne bodo zadovoljni zagrizeni vladinovci, še manj pa stroga opozicija. »Italije« pravi o novi vladi, da je kabinet opozicije z ostjo proti večini. — Saraccov kandidat za zborničnega predsednika je poslanec Villa, mož primerne milobe, na katerega goje z ozirom na delovanje zbornice najboljše nade. Sicer se pa kmalu pokaže, v koliko se te nade uresničijo.

Mobilizacija ruskih čet. Posebno povelje ruskega carja, o katerem smo že včeraj na kratko sporočili, naroča vojnemu ministru, naj mobilizuje vse rusko vojaštvo v 13. vojaških okrajih. Strijc sedanjega carja Nikolaja, general in admiral ruske vojne

mornarice, veliki knez Aleksij Aleksandrovič, se je podal na vojni ladiji v Kino. S tema dvema velikima čiroma je pričela Rusija akcijo, ki presega vse skupne korake ostalih velesil. S tem je storjen nekako pričetek za posebno vojsko Rusije proti Kitaju in ostale velesile niti v dveh mesecih ne morejo dospeti do sedanjega stališča ruskih operacij. To grozno boli najbolj interesovane velesile, pred vsem pa Anglijo, ki si pa v sedanjem trenutku niti pomagati ne more iz neprijetnega položaja, ker ima vse razpoložljive čete v Južni Afriki. Jedinna moč, ki bi se vsaj na morju mogla že v prvem hipu kosati z Rusi, je na razpolago samo Japoncem, toda zatrjuje se, da Japonci sedaj ne računajo s to eventualnostjo, ker so menda itak prepričani, da jim v ugodnem trenutku ne izostane odškodnina, ki so jim jo dolžni odračunati Kitajci kot posledico zadnje kitajsko-japonske vojske. Skupna pripravljena ruska vojna moč se ceni na 80 000 mož, ki se združijo pri Wladivostoku lahko v dveh do treh dneh. S pomočjo stalnih vojnih ladij dispo lahko vse te vojne moči v petih dneh v pristanišče Taku, posadka v Port-Arturu pa celo v enem dnevu. Poleg tega pa dispo ruske vojne moči lahko tudi po suhem, in sicer od železniške postaje Chunčunky na parnikih po reki Šumpari in potem po železnici v Muktu ali pa proti Kiachti. Ker dotično carjevo povelje previdoma v javnosti ne nosi nikakega datuma, je prav verjetno, da so bile z dnem objavljenja mobilizovane že vse ruske čete imenovanih okrajev ter so že včeraj nastopile proti Kitaju. Posledic tega dejstva kajpada sedaj nihče ne more preračunati.

Nova nada za Bure je najnovejši korak ruske vlade v kitajskem vprašanju. Rusija gre z veliko armado v Kino, a pravzaprav je s tem svojim činom napovedala vojsko le »pokroviteljem« Kitaja, Japoncem. Tem pa morajo po pogodbi pomagati Angleži, in ker nimajo niti v obližju Kine niti doma dovolj razpoložljivih čet, morali bodo poseči po svoji 200 000 mož broječi armadi v Južni Afriki. Ta vest pa vzbuja nado Krügerju, ki je že izdal tozadevno proklamacijo, v kateri pravi mej drugim: Angleži morajo umakniti svoje čete iz Južne Afrike, Robertsu je posla zaloga, le ne izgubiti poguma. — Predsednik Krüger, čegar moč cenijo Angleži na 15.000 do 20.000 mož, ima torej najboljše upanje, da bo prišel dan, ko bo mogel obračunati z grabežljivimi Angleži.

Cerkveni letopis.

Planina 25. jun.

Kakor je že v »Vencu cerkvenih bratovščin« št. 7 povedano in razglašeno, bo dne 2. julija t. l. shod Marijinih družb z Notranjskega v romarski cerkvi na »Planinski Gori«. Shod se vrši v spomin na to, da je bila ta cerkev že v prvi polovici 18. stoletja sedež Marijine družbe. Taki skupni shodi so pa tudi zelo primerni, da se budi in pospešuje čut vzajemnosti ter zavest skupnih teženj in dolžnosti v službi prevzvišene nebes Kraljice.

Družbe raznih krajev naj se med seboj seznani, sprijazni ter se ožje sklenejo pod zmagovito zastavo Marijino v sedanjih hudih časih neprestane borbe proti nejeveri in razbrzdanosti.

Upamo, da bo ta shod, ako Bog podeli ugodno vreme, obilno obiskan ter da bo sijajno razodel vzajemno ljubezen, ki člane strinja, ter skupno navdušenost, ki plamti v njih srei.

Vspored: družba planinska in logaška odideti ob 6. zj. iz farne cerkve v Planini v procesiji na Goro, kamor je iz Planine eno uro peš-poti počasi vkreber. Družbi iz Hrenovic in Studenega prideti v procesiji od zahodne strani. Ob 7. so družbe na hribu in prično se sv. maše. Ob 9. uri pridiga in sv. maša presvetlega knezoškofa.

Na svidenje na Planinski Gori!

Pod tvojim varstvom, mati mila,
Ne zmaga nas nobena sila.

Knjige in časopisi.

»Narodni Gospodar« prinaša v 12. številki naslednje gradivo: »Naša organizacija«. — Zboljšajmo svoje polje. — Skropite! — Trsni rilčkar. — Kako porabimo črešnje? — V katerih razmerah je priporočati živino-

rejo mlekarjenje? — Toplota smetane. — Solčni krog in čebela. Rožnik. — Vprašanja in odgovori. — Splošno. — Književnost. — O povračilu plačane voznine na železnicah. — Zveze obrtnih zadrug. — Črtice iz zadrugnega prava. Pridobnina. — Oskrbovanje mest z mlekom po zadrugnem potu in njegova organizacija s pomočjo Zveze. — Zakaj se naša gospodarska družstva tako počasi širijo? — Uradne vesti. — Uradna obvestila »Gospodarske zveze«. — Denarni promet hranilnic in posojilnic v raznih mesecih t. l. — Tržne cene žitu na dunajski borzi. — Tržne cene surovih kož. — Ta bogata vsebina priporoča list vsakomur. Za nečlane »Gosp. zveze« velja list 2 kroni za pol leta.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 27. junija.

Slovesna sv. maša za cesarja Ferdinanda I. bode jutri ob 10. uri v tukajšnji stolnici.

Cerkvene vesti. V soboto dne 30. junija bo presvetli knezoškof ljubljanski posvetil cerkev v Žabnici. Slovesnost se prične ob 8. uri. Po sveti maši se bo delila sveta birma. — V nedeljo 1. julija pa bo Presvetli posvetil oltar v kapeli usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem Mestu.

Osebnost. Dež. predsednik baron Hein se je nocoj odpeljal na Dunaj.

Posvetovanja dež. glavarjev so se včeraj vršila na Dunaju glede dež. priklade k davku od žganja. Iz dohodkov bi se 192 mil. po ključu 20 h od hektolitra razdelilo mej posamezne dežele. Dež. odbori kranjski, štajerski in koroški so se uprli temu načrtu, ker bi te dežele imele znatno zgubo. Fin. minister je izjavil, da bi v skrajnem slučaju vlada morda dovolila izjeme za te tri dežele. Dotični načrti pridejo baje že v bodočem zasedanju dež. zborov na vrsto.

Imenovanje. C. kr. finančno ravnateljstvo v Gradcu je imenovalo finančnega koncipista dr. Fr. Hozhevarja finančnim komisarjem v IX. činovnem razredu. — Občinski svet celovski je imenoval inženirjem mestnega električnega podjetja J. Mikeša iz Budimpešte.

»Stekli pop in zver v črni halji z Bohinjske Bele«. Podpisani izjavljam: »Narodova« trditev, da sem s prižnice naravnost preklel neko hišo, v kateri so na binkoštni ponedeljek plesali, je **ostudna laž in podlo obrekovanje.** Svojim faranom na čast izjavljam, da na Bohinjski Beli niso plesali imenovani dan v nobeni gostilni in, kar je meni znano, tudi ne v nobeni privatni hiši. Ta ples si je izmislil le »Narodov« dopisnik, da more odrihati po meni in mojih Belanih. Da je moja izjava istinita, kličem na pričo vse moje farane, ki redno obiskujejo službo Božjo, pa tudi vse Blejce, ki hodijo ob nedeljah v belansko farno cerkev. Vsi ti so mi priča, da sem 1. in 2. pobinkoštno nedeljo bral samo škofov pastirski list, da o plesu nisem spregovoril niti jedne besedice. Na praznik presv. R. T. pa radi procesije sploh na prižnici nisem bil. Ako je bil tedaj »Narodov« dopisnik v zadnjem času kedaj med mojimi poslušalci, bil je v resnici »stekel«, in ako ni imel torbe na obrekovalnih ustih, je velika sreča za moje farane, da katerega izmed njih takoj v cerkvi ni popadel. — To izjavljam, da svet zvó, kako vnebovpijoče laži trosi »Narod« o duhovnih mej narod. — Ali za tako častnikarsko lopovstvo ni nobene oblasti? — Bohinjska Bela, dne 26. junija 1900. — Matija Mrak, župnik.

Umrli je v Šiški tamošnji vinotržec g. J. C. Juvančič po daljšem bolehanju.

Planinske vesti. Triglavska koča na Kredarici se letos otvori 1. julija. Tudi Kocbekova koča se otvori istega dne. — »Alpsky Věstnik«, glasilo češke podružnice »Slov. plan. društva«, prinaša dva reklamna članka, vabeča češko občinstvo na Jezersko in na Bled. — Izlet na Mrzlico prireditelja kamniška in savinjska podružnica »Sloven. plan. društva« v nedeljo 15. julija. — V Planici pri Ratečah je bil prvi turist letos že 23. maja. Preskrbljeno je, da se slovenska koča ondi razširi in dogotovi do konca julija meseca. — Dr. Bogoslav Franta, odlični češki rodoljub, priobčuje v slovenskem »Planinskem Vestniku« članek »En dan v

blizini češke koče«. — Tekom tekočega leta se bode slavila 25letnica »Hrvatskega plan. društva«. Letošnji predsednik je Miroslav grof Kulmer. — Na Špansko odpotuje letos prihodnji mesec za 3—4 tedne g. župnik Lavtizar v Radečah. Spotoma prekorači sv. Bernharda v Švici. — Turistovsko društvo »Liburnia« se je ustanovilo v Zadru. Namen društva je, preiskovati in odkrivati prirodne lepote Dalmacije. — Frischaufovo kočjo pod Grintovcem je »Section Eisenkappel, podružnica »Avstrijskega Touristenkluba« odstopila v last »Section Kraina«.

Iz Hrenovic. Dne 19. t. m. smo tukaj izročili materi zemlji 90 let starega moža vdovca Lovrenca Fajdiga iz vasi Hraše. Bil je mož stare korenine, pošten, veren. In ravno tisti dan zvečer je umrla tukaj pri fari tudi 90 let stara vdova Amalija Molk roj. Dovgan v Predjamskem gradu; bila je pokojnica hči nekdanjega grajščinskega oskrbnika Dovgana. — Blagima starčkoma svetila večna luč!

Iz Dobropolj, dne 26. rožnika. Veliko zabavo ste nam napravili, ko ste poročali, da so naši »Narodovci« pisali v »Narod«, da bodo žgali kres in »velik ogenj«, ker »vrli« narodnjaki hočejo s tem pokazati, kaka je njih vstrajnost in kako se borijo za svoje narodno pravo«. Torej smeha imamo dovolj za cel teden! — Ljudje, ki imajo vsak hip na prodaj svoje prepričanje — ako moremo tako imenovati — za kozarec vina, in ki bi prodali za dva vinarja svojo narodnost in vse, kar bi ne škodilo njihovim žepom, kažejo »vstrajnost in se borijo za svojo narodno pravo!« G. urednik! Ljudje, ki so kurili kres v Dobropoljah in jih je žgal pri tem »velik ogenj« — kateri jih pa tudi druge dneve — niso iz zlobnosti in tistega namena, katerega jim podtika »Narod«, kurili kres, ampak za en večer so hoteli napolniti svoje gostilne. Morda se jim je ta nakana izpolnila. Morda so tudi potem poplavalili »velik ogenj«, kateri jih muči, kakor jim je ploha poplavalila šentjanžev kres. — Upamo, da pokažejo naši Narodovci svojo narodno naprednost tudi s kakim drugim dejanjem, recimo da bi sklatili nemške firme s svojih prodajalnic, da bi govorili lepo slovenski, kadar jim ni treba nemški itd. — Narodni prepoved naj se pokaže povsod! Odkar je veliki zagovornik svobode dr. Tavčar grmel v dež. zbornici proti naši zadrugi, opazujemo, da našim liberalnim petelinčkom raste grebenček. Prav tako, zakaj bi skrivali glavice pod peruti, kadar jih dišijo take rožice. Po kresu se menda ni zgodila nobena nesreča, tudi judovi mlaji so ostali neoskrunjeni. In kadar kaj naši »Narodovci« pišejo v list, prosimo, da tudi vi, g. urednik priobčite, da vsaj izvemo, kakšna luč sveti naši dolini. Cunctator.

Iz Tržiča. Zelo slovesno smo obhajali v nedeljo praznik presv. Srca Jezusovega. Slovesne sv. maše kakor tudi procesije se je vdeležilo brezštevilno ljudstva. Zastopani so bili vsi c. kr. uradi, oba gg. župana šentanski in lomske z vsemi občinskimi odborniki; pogrešali smo le trškega župana g. K. Mally-ja. — Zvečer pa so goreli po naših gorah mogočni kresovi na čast presv. Srcu Jezusovemu. Tudi naši Nemci so zažgali pri sv. Ani kres, a ne v čast presv. Srcu Jezusovemu, temveč starima germanskima bogovoma Votanu in Baldurju. Obhajali so svojo »Sonnwendfeier«. — Iz tega uvidite, da naši Nemci ne zaostajajo za drugimi nacionalci.

Shod v Kranjski Gori. Katol. slovensko društvo za radoljški okraj imelo bo dne 29. junija t. l., na sv. Petra dan, ob 3. uri popoldne v Kranjski gori javni shod z nastopnim vspešnim: 1. Državni poslanec Josip Pogačnik: O političnem položaju. 2. Dr. Evgen Lampe: O II. katoliškem shodu. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Z Iga. Včeraj popoldan ob 6. uri je po dolgem bolehanju umrl g. Fran Virant, posestnik na Igu, predsednik krajnega šolskega sveta, prvi občinski svetovalec in okrajno cestni odhormnik. Pokojni, brat čast. gosp. župnika Janeza Viranta iz Mokronoga, za šolo vnet mož, zapustil je vdovo s petimi otroci. N. p. v m.

Treščilo je včeraj popoldne v Smledniku v farovski kozolec, ki je hitro začel goreti. V njem je bilo mnogo detelje. Ljudje

so hitro prišli gasiti, a niso mogli več rešiti, kakor štiri okna; devet jih je pogorelo. — V soboto je tresčilo v št. Gothardu v šolo in precej poškodovalo strop v šolski sobi; onesvestilo je učiteljevo hčerko, ki je pa že izven nevarnosti. — V torek tresčilo je tudi v Loki na Spodnjem trgu, strela pa ni napravila škode.

Strelna. Iz Cerkna Ne važen, a čuden dogodek se je dogodil pri nas dne 18. t. m. Ta dan so imeli šolski otroci spoved v farni cerkvi zjutraj in popoldne. Ko so bili popoldne dečki v cerkvi, zmračilo se je nebo tako, da je bila okoli 4. ure skoraj tema. Nato se vlije ploha med bliskom in grmenjem. Kar počli, da so se vsi Cerkljani stresli. V cerkvi sta bila tačas le še dva dečka, jeden ravno še pri spovednici g. kaplana, drugi pa pred velikim altarcem. G. dekan je pa v zakristiji na omarico naslonjen pričakoval, da bi končala ploha. Ko je počilo, odskočil je deček od spovednice ves prestrašen, mimo spovednice pa je privpil drugi deček še bolj v strahu. G. kaplan ga tolaži, češ, tresčilo je le v zvoniku v strelovod. Nato je res deček še končal spoved, drugi pa jo je popihal iz cerkve. Ko dokonča g. kaplan spoved, ogledujeta z g. dekanom, ali se je kje kaj streslo. A kaj ugledata? Okno na eni strani altarcja vse razvrtano, namreč v zidovju pod oknom, — šipe pa cele in kamenje ter grušč po altarcju raznešen, da, celo na drugi strani altarcja. Sedaj spoznata in razumeta strah enega otroka. Strelna je švignila ravno pred njim in videti je moral, kako je frčalo kamenje okrog altarcja. Sedaj spozna tudi g. dekan, odkod to, da ga je tako omamilo poprej, da se je parkrat zavrtel proč od omarice. Strelna ni bila pet korakov proč od njega. Ali odkod je prišla in kam je šla? Tresčilo je tudi v zvoniku v strelovod, ali, da bi bila ona iskra prišla čisto na drugi kraj cerkve, ni bilo sledu; sled je bil pač pri strelovodu, da je odšla v zemljo. Morala je biti druga iskra, katere pa ni poznati inče kot na kamenu pod oknom, ki je prevrtan. — Treska in hudega vremena reši nas, o Gospod!

»Primorski list«.

Štajerske novice. Utonil je v Celju Prettnerev steklarski pomočnik Ignacij Vogl, sin ptujskega steklarja. V kopališču Hausbaum ga je prijel krč. — Umrlemu šolskemu nadzorniku nameravajo učitelji postaviti spomenik ter je dotično akcijo prevzel g. Armin Gradišnik, nadučitelj deške šole v Celju. — V Mariboru od 16. do 23. t. m. ni nihče umrl. — Občinski svetnik celjski Friderik Wittula je odložil svojo čast in so poklicali v obč. zastop namestu njega A. Ferjena ml.

Štajersko šolstvo. Dež. šolski svet štajerski je dovolil vpeljavo poludnevne pouka na enorazredni šoli v Orli vasi ter je dovolil menjavo služb definitivnim učiteljicam Melaniji Premšak iz Vojnika in Pavli Cidrich iz Laškega. Nadučitelji so postali: na ljudski šoli v Česnjicah definitivni učitelj in šolski voditelj Ivan Adamič od Sv. Jerneja. Učitelj je postal na ljudski šoli z nemškim učnim jezikom v Brežicah nadučitelj na nemški privatni ljudski šoli v Gorici Janez Deutschmann. Definitivni učiteljici Mariji Garbeis pri Sv. Križu pri Slatini, okraj Rogatec, se je radi boleznii dovolil izstop iz učiteljskega službovanja in se ji je dovolila normalna odpustnina.

Kaj vse stori slovenski denar. Z darom gospoda Petra Majdiča celjskim revežem se je sedaj vendar bavil celjski občinski zastop. Slovesno se je naznanilo, da je namestu Majdičevih 200 kron Rakusch nabral 400 kron. Torej je bilo treba vendar le slovenskega »Merkurja«, da so se celjskim »Nemcem« razvezali nekoliko možnosti.

Graška nemškonacionalna diktatura pripravlja nov shod, na katerem bodo dobili, kakor obljublja, avstrijski Nemci »ein vernehmbares Losungswort«. Shod bo dne 2. julija v — trgovski hiši in bodeta govorila dr. Hofmann pl. Wellenhof in zastopnik oroške pete skupine dr. Lemiš.

Mariborski porotniki, ki so oprostili ptujskega Frischa, so včeraj pritrdili tožbi usnjarja Korla Wrentscharja iz Marenberga proti odgovornemu uredniku »Südsteirische Post« g. Jonasu radi razžaljenja Wrentscharjeve časti in je bila »Südsteirische Post«

obsojena na 150 kron globe. Wrentschar je tožil tudi marnberskega kaplana g. Somreka, a je od tožbe odstopil.

Zvišana voznina pri državnih železnicah. Državna železnica je zvišala voznino pri premogu za 4 h, pri sladkorju pa celo za 30 odstotkov od 100 kg. Bati se je, da se zviša voznina tudi pri drugih predmetih ter da istotako stori južna železnica.

Smrtna kosa. V Medani je umrl vpokojeni duhovnik č. g. Ant. Sfiligoj v 83. letu svoje dobe. Pogreb je bil danes dopoldne.

Slovensko obrtno šolstvo v Gorici. Možka obrtna šola »Šolskega doma« je zaključila svoje VI. šolsko leto. Učencev je bilo 86 klasifikovanih in sicer 16 s prav dobrim uspehom, 21 z dobrim, 37 z zadostnim in 11 z nepopolnim uspehom. Dne 8. julija bode razstava izdelkov učencev, pa tudi razstava izdelkov slovenskih strokovnih ženskih šol.

Slovenski odvetniki v Trstu in nedeljski počitek. Slovenski odvetniki v Trstu gg. dr. Abram, Gregorin, Pretner, Rybač in Truden so sklenili, da bodo njihove pisarne vse nedelje meseca julija in avgusta zatvorene. In ljubljanski odvetniki?

Povečanje drž. kolodvora v Trstu. Komisija bode si ogledala za to omenjenj prostor dne 3. julija in Trst dobi v kratkem lep državni kolodvor.

V kopališču Gradežu je sedaj že okoli 800 tujcev. Posebno zanimanje vzbujajo novi most, ki sega 100 m v morje ter je navadno promenadno shajališče tujcev.

Strelna v šempaski cerkvi. Preteklo soboto okoli polnoči je tresčilo v zvonik cerkve v Šempasu. Strelna je razbila v zvoniku uro ter je udarila v altar na desni, ki je z zlatenino ves pogorel. Škode je okoli 3000 gld.

V Sovodnjah na Goriškem je veteransko društvo postavilo spomenik v spomin 400 letnice, kar se je Goriška združila z Avstrijo.

Ljubljanske novice. Postrežljiva natakarka je Marija Baloh v Gradišču »pri kroni«. Dajala je Antonu in Ivanu Kremžarju hrano in pijačo toliko časa, da se je nabralo že 400 kron. Sedaj sta ji Kremžarja pokazala fige in jo odkurila baje proti Reki. — Zid podirati so pričeli v Igrških ulicah, ker bodo pričeli z nadaljevanjem Hilserjevih ulic do Bleiweisove ceste. — V biciklista Maks Lavrenčiča se je danes dopoldne zaletel pes Josipine Ronner. Lavrenčič je padel ter se na roki nekoliko poškodoval. Pozneje je zapazil, da je pri padcu zgubil uro vredno 20 kron. — Neznani tat je odnesel hotelirki Potočnikovi na sv. Petra cesti št. 5 zlato uro s srebrno verižico in solčnik. — Obsojeni obrekovalci. Jerič Jožef, brivec v rezervi, že prej kaznovan, je danes zopet imel sestanek s sodiščem, ker je dolžil policijskega svetnika gospoda Podgorška, da je dvakrat utajil denar za globo in da je prikril neko aretovanje od strani detektiva Toplikarja, ker je baje pri aretovanju zlomil roko neki ženski. Jeričeve trditve so se izkazale kot popolnoma neresnične in je bil Jerič povabljen, naj pride za 13 mesecev na ričet. — Voz nemške detelje je ukradl včeraj zjutraj nekdo vdovi bivšega cerkovnika pri sv. Krištofu, Mariji Medic. — Okradena služkinja. Neži Rezelj, služkinji pri nadinženirju Komovcu, je bila iz zaprtega predala ukradena zlata ura z verižico. — V Aurovi pivovarni si je včeraj polil Franc Pajk roko z vrelo pivom.

Ustanovitev civilne godbe. Za civilno godbo in šolo se je doslej oglasilo že nekaj izvežbanih godcev in lepo število učencev. Za prijave učencev in godcev je jutri od 6. do 8. ure zvečer še čas. Na to vnovič opozarjamo mladeniče, ki se hočejo v godbi izvežbati. Dobro bi bilo, ako bi tudi obrtniki - delodajalci na to opozorili svoje učence in pomočnike; osobito oni, kojih vajenci in pomočniki imajo zvečer dovolj časa za šolo, kakor iz tiskarskega, knjigoveškega, plesarskega in drugih takih stanov, ker počevalo se bo največ zvečer.

Policijsko zasledovan je advokatski uradnik Jožef Cegnar radi goljufije.

Prijazno vabilo. Okrožno sodišče vabi iz Črnomlja ubeglega kancelista Vacl. Polaka, naj se v 14 dneh povrne na svoje

mesto, sicer bode njegova služba oddana. Polak se seve ne bo odzval temu prijaznemu vabilu, ker ve, kaka »služba« ga čaka.

Zdravilo s polenom. Iz Vevč se poroča: Gostilničarju I. D. je pes na desnem očesu popolnoma oslepel. Nerodno je taval okrog ter se zaletaval in zadeval v vsako napotje. To je nekega suroveža ujezilo, da je zagrabil poleno ter lopnil ubogega psa. Zadel ga je po očesu. Vsi so menili, da mu je izteklo oko. Pa glej! Pes je hipoma spregledal, ker mu je poleno potegnilo veliko mreno z očesa.

Papirni denar, petake in desetake, že jemlje iz prometa, ker bode avstro-ogerska banka bodoče leto izdala nove petake in desetake v kronski vrednosti.

Mestna posredovalnica za delo in službe. Od 4. do 22. junija je došlo 1677 prošenj za delo in 1442 deloponudeb, 2506 delavcem je bilo 1588 odprtih mest nakazanih in v 933 slučajih se je delo vsprejelo. Delo ali službe dobe takoj 2 krojača, 1 mizar, 1 ključavničar, 1 hlapec za pivo voziti, 1 trgovski hlapec, 12 konjskih hlapcev, 1 kravar, 1 hišni hlapec, 1 večja gostilna se odda v najem, dalje dobe službe: 1 trgov. prodajalka, 1 prva hotelska kuharica, 4 gostilniške kuharice, 12 navadnih kuharic, 2 kuharici k orožnikom, 2 kuharici gospodinji, 2 hotelski sobarici, 1 natakarka na račun, 14 deklic za vsako delo, 5 kuhinjskih deklic, 1 deklica za kruh nositi, 21 deklic za kmet-ska dela.

Petača. Ker ste prašali, če ve kdo kako pripravno besedo za naš petkronski denar, hočem v sledečem svoje mnenje izraziti. Petak je stari denar v pomenu 5 gld., treba nam je besede za 5 kron. Ker je krona ženskega spola, se zdi človeku naravno (narod bi to tudi upošteval), da je novi denar ženskega spola. Torej petak, na to se privesi -ja, se dobi petača. Sploh pa ne vem, čemu rabimo besedo krono, no in še celo heler (Heller, helar, heljar? morda še bolje geljar). Za krono morebiti novača (stik!) (naj nas ne moti stara dvojča!) po noviču, kar se je predlagalo v nekem »Nar. koledarju«. Sicer se pa preveč bojim starega »novstva«, sčasoma se vse uglaadi! Toliko, pa brez zamere!

Kako se godi rusinskim kmetom v vzhodni Galiciji. Liberalni in soc. dem. listi kaj radi pa po krivem očitajo katoliškim veljakom, da odirajo delavce na svojih posestvih. Evo tu resnično sliko, kako ravna židje z ubogimi rusinskimi chlopi. V vasi Michalkovu, piše rusinski časopis »Dilo« je vsemogočni gospodar bukovinski žid Hornstein. Le ta je plačeval starim kmetom za celodnevno poletno delo 20 kr. na dan, deklar 18, dečakom 10, po zimi pa možkim 14 krajc., ženskam 10. S tem so reveži še potrpežljivi, razburilo jih je pa, in pričeli so stavko, ker se je dogovoril Hornstein z najemnikom mline v Pilipki, da ne bo ta mlin chlopom iz Michalkova, Hornstein pa ne onim iz Pilipke. Na to sta zvišala oba svojo mlinovino. Kmalu potem se je začela stavka v Panovki, kjer ima žid Majer Bartfeld 3000 orolov lepih njiv in 800 johov gozda. Oskrbnik posestva je žid Eckhaus. Jeden njihovih sinov »prideluje« žganje in je toži, drug pa vlada nad gozdi. Najvišja dnevna plača je 25 kr., a oskrbnik žid odtrguje precejšnje kazni, tako da za služi mnogi chlop celih 50 kr. na teden. Izplačujejo pa v nedeljo med službo Božjo. Na dvorišču svoje grajščine stoji mogočni žid Bartfeld med svojimi židovskimi ministri. Delavci stoje odkriti ter čakajo, kedaj se jim lačno plačilo izplača. Če na koga žid Eckhaus toži, odtrže se mu in pridene nekaj udarcev s pestjo. Kakor ravna židovski posestniki, isto tako ravna židje najemniki, kojim poljski plemiči svoja posestva v najem dajejo. Okrajni glavar v Borszczovu je najemniku židu Gafnerju v Olchovu ukazal, da mora delavcem plačati zvišati in žid se je pismeno zavezal to storiti. Ko je pa glavar odšel, je žid listino raztrgal. K temu še kaj dodajati ni treba.

Posebne vrste hvala. Poslanec Cox je nekoč tako-le hvalil Unijo (Združene države v Sev. Ameriki): To je veličastna dežela! ima najdaljše in najštevilnejše, najblatnejše in najglobokejše reke, ki hitreje teko, višje nastopajo in bolj šume, globokeje padajo in več škode naredijo, kakor reke ka-

terekoli dežele. — Ima največ jezer, ki so večja in globlja, prozornejša in mokrejša ko jezera vseh drugih dežel. — Naši vagoni so večji in teko hitreje, skočijo pogostneje iz tira in umore več ljudij, ko vsi drugi vagoni vseh drugih dežel. — Naši parniki imajo večje tovore, so daljši in širji, zgube češče svoje kotle vsled razpoka, vržejo svoje potnike višje v zrak in imajo bolj krepko preklinjajoče kapitane ko parniki katerekoli dežele. — Naši možje so večji in debelejši, se pogostneje stepo, popijejo žganja, pešvedijo več tobaka in pljujejo močnejše in dalje ko možje vsake druge dežele. — Naše dame so bogatejše, lepše, se znajo lepše oblačiti in bolj denar zapravljati. ranijo več src in naredijo več nesreč ko dame vseh drugih dežel. — Naši otroci kriče glasneje, rasto hitreje, nehajo biti poprej otroci in so za nekaj mesecev prej stari 20 let kakor otroci katerekoli druge dežele.

Društva.

(Pekovskostrokovno društvo v Ljubljani) se je preselilo. Vsi dopisi za posredovanje dela naj se pošiljajo na g. Jerneja Urbarja v Gradišče št. 5.

(Vabilo k veselici), ki jo priredi šolsko vodstvo v Sturiji na praznik sv. apostolov Petra in Pavla, dne 29. jun. t. l. na dvorišču gospe Roze vdove Lulik z namenom, da se položi prispevek k nameravanemu kipu sv. Srca Jezusovega in poleg tega dar ubožnim vsolčancem v naši občini s tem-le vspešdom: 1. Igra: »Priatelj«, spis. Jož. Stritar. 2. Igrokaz: »Lurška pastirica«, po dr. Rob. Weissenhofer u posl. L. S. 3. Igra: »Maščevanje«, spisal Jož. Stritar. — Začetek točno ob 4. uri pop. — Vstopnina 20 h, sedež 60 h.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 27. junija. Nadvojvoda Fran Ferdinand je včeraj obiskal Goluchowskega in Körberja.

Dunaj, 27. junija. Današnji »Fremdenblatt« poroča, da bo dobila grofica Chotekova po poroki naslov kneginja Hohenberg.

Dunaj, 27. junija. Domobranski minister grof Welserheimb je včeraj praznoval 20letnico svojega ministrovanja. Minister je postal l. 1880. Bil je član devetih ministerstev.

Dunaj, 27. junija. Stajerski ces. namestnik grof Clary je došel sem.

Dunaj, 27. junija. Liberalni občinski svetniki so imeli posvetovanje, v katerem so sklenili, da se udeleže sej občinskega sveta.

Celje, 27. junija. Savinja je izstopila. Mestni park je deloma pod vodo.

Pazin, 27. junija. Županom je bil izvoljen lahon dr. Constantini.

Trident, 27. junija. Shod laškega političnega društva je pozval laške poslance, naj se udeleže sej tirolskega dež. zbora in ondi prično z obstrukcijo.

Rim, 27. maja. Hrvatske romarje sprejme sv. oče 5. julija.

Pariz, 27. maja. Nastal je pravi konflikt mej obč. svetom in vlado, ki je prepovedala Marchandu v obč. hiši pozdrav od obč. sveta.

Petrograd, 27. junija. Pravi naslednik grofa Murawieva bode skoro gotovo justični minister Murawiev, ki pa ni z umrlim v nikakem sorodu.

Bruselj, 27. junija. Bivši minister Bara, vodja belgijskih liberalcev, je umrl zadet od kapi.

Kapstadt, 27. junija. (C. B.) Vojne čete pod poveljstvom Dewetovim se živahno gibljejo. Minulo soboto so napadli Buri dve angleški predstraži, zajeli vojaški vlak in razdrli železnico mej Kroonstadtom in Horungspruitom. Vnel se je na to živahen in obupen boj, ki je trajal več ur. Ko so iz Kroonstadta došle nove čete, so se Buri umaknili. Angleži imajo 4 ubite in 17 ranjenih; mej njimi sta 2 častnika.

London, 27. junija. Vlada je vprašala lord Roberta, ako bi mogel pogrešati dve brigadi in ju poslati v Kino. a Roberts je odgovoril, da ne more pogrešati skoro nobenega moža.

Berolin, 27. junija. Potruje se svoječasnno naznanilo Robertsovo, da je pri Kroonstadtu nemški oddelek burske vojske skoro popolnoma uničil.

Vojska na Kitajskem.

Admiral Seymour je došel v Peking — Seymour je na potu iz Pekinga v Tientsin, ker ne more naprej, — admiral Seymour je obkrožen s celo armado, morda celo ujet, — vse te najrazličnejše vesti dohajajo iz Shanghaija po večini iz kitajskih virov, a o Seymouru samem pa ni duha ne sluha. Niti v Londonu, kjer so jih sicer njih generali v Južni Afriki navadili na taka poročila, niti kje drugje niso v posesti niti jednega avtentičnega poročila.

Le o dogodkih mej Taku in Tientsinom je javnost nekoliko bolj poučena. Iz posamičnih poročil pa je razvidno, da velesile bokerskega upora ne smatrajo dovolj resnim, vsled česar so postali bokserji še pogumnejši.

V boju s kitajskimi rednimi vojaki in bokserji so največ trpeli Rusi, ki imajo do 300 mož ubitih in ranjenih. In za tolike žrtve gotovi krogi še očitajo Rusom, da se preveč umešavajo v mirovno akcijo, mej tem ko Anglija ne pošlje večjega števila mož v noben nevarnejši kraj.

Kitajske vojne moči se izredno pomnožujejo na vseh koncih in krajih. Ako je resnično Reuterjevo poročilo, da je samo v bližnji Tientsina zbranih 80.000 oboroženih Kitajcev, je pač mogoče, da bo Evropa imela opraviti z nad 300.000 kitajskimi bojovniki. Da je največja kitajska moč zbrana okoli Pekinga in ob progi Taku-Peking, je umljivo samo ob sebi, in sme se trditi, da je usoda Seymourova in poslaništev zapečateni.

Najnovejša poročila sedaj potrjujejo vest, da je Tientsin osvobojen. V soboto so baje po vročem boju, v katerem je bilo na obeh straneh veliko izgub, prišle v mesto mejnarodne čete in rešile iz nevarnosti evropske naseljenike. Oddelek teh čet je baje takoj nato odšel na pomoč nekje obkroženemu Seymouru. Poveljstva pa menda niso poverili zopet kakemu angleškemu — mornariškemu admiralu.

Dunaj, 27. junija. (C. B.) V London in Pariz došla poročila potrjujejo, da je Tientsin osvobojen in da so poslanički odpotovali iz Pekinga.

Dunaj, 27. junija. V mednarodnih četah pred Tientsinom ima Avstrija sto mož.

Berolin, 27. junija. Wolffov urad javlja, da je došla brzjavka guvernerja pokrajine Kiao-Čau, v kateri pravi, da je glasom poročil iz kitajskih virov došel Seymour s svojimi četami v Peking.

Peterburg, 27. junija. (C. B.) Brzjavka polkovnika Anisimowa in Tientsina 19. t. m. označuje položaj kot izredno resen. Kitajci bombardirajo Tientsin in provzročajo ogromno škodo. — Iz Či-Fu poroča Reuterjev urad 25. t. m., da so Kitajci na potu v Niu-Čvang. Sodi se, da je 60.000 dobro oboroženih Kitajcev zbranih pri Tientsinu.

Newjork, 27. junija. Iz Či-Fu poroča admiral Kempf, da so po hudem boju prodrle mejnarodne čete v Tientsin, a niso imele velikih izgub. Iz japonskih virov se poroča, da je admiral Seymour ujet.

Washington, 27. junija. 300 pomorščakov je odšlo iz Manile v Taku.

Bruselj, 27. junija. Tukajšnje vnanje ministerstvo pravi, da so poročila iz Kine pretirana in malo verojetna. Gotovega se v teh razmerah ničesar ne ve. Vse obstoji le v kombinacijah.

Shanghai, 27. junija. Brzjavno se poroča, da so zunanji poslaniki v

spremstvu kitajskih vojakov ostavili Peking. Kje se nahajajo, se ne ve.

Shanghai, 27. junija. Reuterjev urad poroča: V Taku je dospelo skupno 8000 mož. mej temi 1200 Nemcev. V boju pri Tientsinu so izgubili Rusi 120 ubitih in 200 ranjenih. Iz Taku je odšlo sedaj še 1200 mož.

Kdor hoče svoje zobe zavarovati proti temu, da ne postanejo votli, čisti naj si temeljito usta zjutraj in posebej se zvečer z znano desinfikujočo ustno in zobno vodo „Kosmin“, ki zbog svojega učinka osvežuječega do- brega okusa postane po kratki uporabi vsakemu ne- obhodno potrebna — Ste- klenica 1 gld., dolgo trajajo- ča, je dobili v lekarnah, bol- jih drogerijah in parfumerijah. — Glavna zaloga: Anton Krisper v Ljubljani. R. 50

Umrli so:

23. junija. Marija Jerala, gostija, 79 let, Hrenove ulice 7, ostarelost.

24. junija. Matija Ropas, hišnik, 78 let, Marije Terezije cesta 5, ostarelost.

V bolnišnici:

22. junija. Ivan Škrinjar, delavec, 35 let, infil- tratio pulm.

574 1-1

Odbor zveze prostovoljnih ga- silnih društev naznanja tužno vest, da je njega dolgoletni član in tovariš, spoštovani gospod

I. G. Juvančič

načelnik prost. gasil. društva vinotrzee, posestnik, itd. v Spodnji Šiški,

danes ob 4. uri zjutraj po dolgotrajni bolezn umrl.

Pogreb pokojnega, h kateremu se vabijo tovariši gasilci, bo dne 28. junija ob 6. uri zvečer iz hiše zalosti iz Spodnje Šiske k sv. Kristofu.

Blag mu spomin!

V Ljubljani, 27. junija 1900.

Zvezni odbor.

Cena žitu na dunajski borzi

dne 26. junija 1900.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za junij . . .	K. 7 85	do K. 7 95
„ „ jesen . . .	8 40	„ 8 41
Rž za junij . . .	7 25	„ 7 30
„ „ jesen . . .	7 33	„ 7 34
Turšica za junij . . .	5 83	„ 5 84
„ „ jul.-avgust . . .	5 85	„ 5 86
„ „ sept.-okt. . .	5 96	„ 5 97
Oves za junij . . .	5 40	„ 5 42
„ „ jesen . . .	5 56	„ 5 57

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306 2 m. srednji zračni tlak 736 0 mm.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura po Celziju	Vetrovi	Nobo	Padačina v 24 urah v mm.
26	9. zveč.	732 4	10 8	sr. sever	del. jasno	
27	7. zjutr.	734 5	9 4	sl. svzh.	oblačno	18 9
	2. popol.	733 2	20 8	sl. svzh.	sr. jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 14 3 normale: 18 8.
Včeraj popoldne toča, vihar, nevihta.

Prodá se zidana, z opeko krita, odobr ohranjena 549 3-2

hiša v Novem mestu,

ki je pripravna kot stanovanje za kakega vpokojenega č. g. duhovnika ali vpokojenega uradnika. — Več pové upravništvo »Slovenca«.

Zahvala. 573 1-1

Podpisana zahvaljujeta najiskrenejše vse p. n. občinstvo, ki je kljub neznosnemu nali- vu spremilo dragega nama župnika

Janeza Ev. Tomažič-a

na zadnji poti — do groba. Posebno zahva- ljujeta še mil. prelata stolnega vikarja gosp. Iv. Flisa, ki je rajnika pokopal, častnega kanonika in mestnega župnika g. J. Rozmana za presrečni govor umrlemu v slovo, vse du- hovne sobrate, g. mestnega župana, notarja g. Niko Lenčeta in vse gg. obč. odbornike, vodstvo in osebje obeh ljudskih sol, posebej okr. šolskega nadzornika g. J. Žamra, vse gospode in gospe, katol. društvo rokodelskih pomočnikov, Marijino dekleško družbo, in vzlasti povdarjata izrecno hvalo in zahvalo pevcem za prelepe nagrobne in končno zahvala vsem župljanom in prijateljem raj- nikovim od daleč: Bog plačaj!

Dostavek: Vse one pokojnikove prija- telje, ki niso dobili obvestil, prosiva, naj ne zamerijo, ker sta oba bivala premalo časa s predragim pokojnikom, da bi vse spoznala. Takisto ni bilo mogoče dobiti pravočasno osmrtnic, da bi se bile razposlale. Skušala bodeta to nadomestiti s spominskimi podo- bicami.

V Škofji Loki, dne 26. junija 1900.

Fr. S. Finžgar, Iv. Petrič,
kapelana.

Zahvala. 572 1-1

Podpisana, vsa potrta radi nenadomest- ljive izgube premilega, predobrega gospoda strica

Jan. Ev. Tomažič-a

zahvaljuje s sorodniki vred vse, ki so se udeležili pogreba, kar najtopleje; imenoma mil. prelata in stolnega vikarja g. Iv. Flisa, častnega kanonika in mestnega župnika gosp. J. Rozmana za ganljivi govor, ki je bil hla- dilno tolažbe v krvaveče srce, vso prečastito duhovščino za zadnje spremstvo, celo mesto in faro škofjeloško, vsa društva, vse gospo- dične, gospe in gospe za izraze globokega sočutja v prebitki uri, gg. pevce za milo- tožne, prelepe nagrobne pod vodstvom g. učitelja J. Svetliča; nazadnje prav vsem in vsakemu, ki je spremljal rajnega gospoda strica na pokopališče: hvala, povrni dobri Bog!

V Škofji Loki, dne 26. junija 1900.

Anica Tomažič,
nečakinja.

Barve za učence ima v največji iz- beri v zalogi trvdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Františkanske ulice. 228 19 11-2

Vnanja naročila proti povzetju.

Služba organista in cerkvenika

ki naj bi bil ob enem kak rokodelec, se oddaja. Nastopi lahko takoj. 558 3-1

Župni urad Ajdovec, pošta Žužemberk.

Stanovanja so oddati!

Za avgust: dvoje stanovanj po 1 sobo in kuhinjo; dvoje stanovanj po 2 sobi s kuhinjo.

Takoj pa se oddá jedno stanovanje z jedno sobo in kuhinjo. 519 5

Vse to na Poljanski cesti št. 60.

Obvestilo.

S tem naznanjam uljudno, da ne posluje gosp. **Fran Železnik** več za me.

Odličnim spoštovanjem
Ivan Gorup.

571 3-1

KÔPEL
MOSEATEO
SLATINA

Preizkušeno zdravilišče za bolezni oči, ledvic, najetih in ledvicah, zrakšnega bolca (diabete), žolčne kamene, katarhe v goltanu in na krhlu ito.

Prospekti se dobe pri ravnatelju Jožne železnice postaja Polčane (Pölschach) 259 b) 10-8

KRASNO PREBIVALIŠČE ZA PO LETI.

Na prodaj so
3 križevi poti
po 95 cm. visoki, po gld. 65.—
pri 501 12-6

FR. TOMAN-u,
podobarju in pozlatarju v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 1.

Kontoarist,

izvežban trgovski učenec z nekoliko prakso, išče službe pod skromnimi zahtevami.

Ponudbe sprejema upravništvo »Slo- venca«. 560 3-1

Vožnje karte
in
tovorni listi
v
AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik
Red Star Linie iz Antverpna
naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade
10 Pojasnila daje:

Red Star Linie
Dunaj, IV., Wiednergürtel 20.
ali pa 17 25-23

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Franc Zupan,

vlasuljar
v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 4,
priporočam se prečastiti duhovščini in sl. občinstvu za
izdelovanje vsakovrstnih moških in ženskih vlasulj
do najfinejšega izdelka. — Nadalje vsa
umetna pletenja in kite iz lepih las.
Postrežba natančna. 49 48-47

ANT. PRESKER
krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6
se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko svojo zalogo
izgotovljene obleke
posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.
170 35

Dunajska borza.

Dne 27. junija.

Skupni državni dolg v notah . . .	97 70
Skupni državni dolg v srebru . . .	97 30
Avstrijska zlatna renta 4% . . .	115 90
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron . . .	97 55
Ogerska zlatna renta 4% . . .	115 55
Ogerska kronska renta 4%, 200 . . .	91 20
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld. . .	1747 —
Kreditne delnice, 160 gld. . .	695 75
London vista . . .	242 40
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. veli . . .	118 57

Dne 26. junija.

20 mark . . .	23 71
20 frankov (napoleonor) . . .	19 33
Italijanski bankovci . . .	91 —
C. kr. cekini . . .	11 33
3 2% državne srečke l. 1854, 250 gld. . .	169 —
5% državne srečke l. 1860, 100 gld. . .	159 —
Državne srečke l. 1864, 100 gld. . .	196 —
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron . . .	95 40
Tisine srečke 4%, 100 gld. . .	138 50
Dunavske vravnave srečke 5% . . .	250 —

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878 . . .	106 50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% . . .	94 20
Priporočene obveznice državne železnice . . .	409 —
„ „ južne železnice 3% . . .	315 —
„ „ južne železnice 5% . . .	119 15
„ „ dolenskih železnic 4% . . .	99 50
Kreditne srečke, 100 gld. . .	393 —
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld. . .	335 —
Avstrijskega rudnega križa srečke, 10 gld. . .	41 50
Ogerskega . . .	5 —
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld. . .	13 —
Rudolfove srečke, 10 gld. . .	63 50

Salmove srečke, 40 gld. . .	175 25
St. Genois srečke, 40 gld. . .	183 —
Waldsteinove srečke, 20 gld. . .	178 —
Ljubljanske srečke . . .	47 —
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld. . .	280 50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. . .	6335 —
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld. . .	778 —
Akcije južne železnice, 200 gld. sr. . .	118 —
Splošna avstrijska stavbinska družba . . .	163 —
Montanska družba avstr. plan. . .	473 75
Trboveljska premogarska družba, 70 gld. . .	411 —
Papirnih rubljev 100 . . .	255 25

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobika. — Promese za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.